

ĐỀ TÀI: KREATIVITÄT IN LITERARISCHEN ÜBERSETZUNGEN AM
BEISPIEL DER ÜBERSETZUNG „CHỈ TẠI CON CHIM BỒ CÂU“ – SÁNG
TẠO TRONG DỊCH VĂN HỌC QUA VÍ DỤ DỊCH PHẨM „CHỈ TẠI CON
CHIM BỒ CÂU“

Sinh viên thực hiện: Nguyễn Thị Hải Hà

Khóa: QH2013

Giảng viên hướng dẫn: ThS. Lê Thị Bích Thủy

Từ khóa: Dịch – Sáng tạo – Dịch văn học – Chỉ tại con chim bồ câu

ZUSAMMENFASSUNG

Titel der Arbeit: Kreativität in literarischen Übersetzungen am Beispiel der Übersetzung „Chỉ tại con chim bồ câu“

Name: Nguyễn Thị Hải Hà

Literarisches Übersetzen gilt als ein spezieller Typ von Translation, dabei steht manchmal nicht die inhaltlichen Elemente, sondern die ästhetischen Elemente im Mittelpunkt. Beim literarischen Übersetzen sind kreative Leistungen deswegen erforderlich.

Aus diesem Grund entscheide ich mich, meine Forschungsarbeit im Bereich der Translation zu verfassen. Das Thema der vorliegenden Arbeit lautet „**Kreativität in den literarischen Übersetzungen am Beispiel der Übersetzung „Chỉ tại con chim bồ câu“**“. Die Arbeit beschäftigt sich mit folgenden Fragen: Worauf soll man beim literarischen Übersetzen achten? Was ist Kreativität im Allgemeinen und in Übersetzungen? Wie kann man in einer literarischen Übersetzung kreativ sein?

Um die Antworten der vorliegenden Fragen zu finden, werden Übersetzungstheorien von verschiedenen Wissenschaftlern berücksichtigt, um die theoretischen Grundlagen zu erstellen und praktische Untersuchung anzufertigen. Trotzdem wird Paul Kußmauls Idee zur Kreativität als die wichtigste Grundlage meiner Arbeit verwendet. In der praktischen Untersuchung werden die Novelle „Die Taube“ von Patrick Süskind und die Übersetzung „Chỉ tại con chim bồ câu“ von Lê Chu Cầu analysiert.

Die Forschung gibt einen Überblick auf Kreativität in den literarischen Übersetzungen, nämlich ihre Rolle, Merkmale, usw. Die praktischen Untersuchungen dienen als Illustrationen, Überprüfen und Vertiefungen der theoretischen Grundlagen. Durch

Analyse der Beispiele sollen die Leser die erste Orientierung daran, wie sie beim Übersetzen kreativ sein können.

TÓM TẮT

SÁNG TẠO TRONG DỊCH VĂN HỌC QUA VÍ DỤ DỊCH PHẨM „CHỈ TÀI CON CHIM BỒ CÂU“

(Kreativität in literarischen Übersetzungen am Beispiel der Übersetzung „Chỉ tài con chim bồ câu“)

Sinh viên thực hiện: Nguyễn Thị Hải Hà

Lớp: 13G PD

Giáo viên hướng dẫn: ThS. Lê Thị Bích Thủy

Nhiều người cho rằng dịch thuật đơn giản chỉ là lắp ghép những ứng từ từ ngôn ngữ nọ sang ngôn ngữ kia. Thực tế chứng minh điều ngược lại. Dịch thuật là một công việc phức tạp và đòi hỏi tính sáng tạo cao. Đôi khi sự trung thành trong dịch thuật không mang lại hiệu quả tối ưu, cũng không giúp người đọc hiểu rõ nội dung cũng như ý định của tác giả. Chính những lúc như vậy, vai trò của sự sáng tạo trong dịch thuật càng được coi trọng.

Dịch văn học là một trong những thể loại dịch thuật có tính đặc thù cao. Đối với dịch văn học, những yếu tố thẩm mỹ trong nhiều trường hợp còn được coi trọng hơn cả nội dung của tác phẩm. Những yếu tố có tính thẩm mỹ trong dịch văn học lại có sự liên hệ chặt chẽ với văn học và con người của từng quốc gia. Chính vì vậy, các dịch giả gặp không ít khó khăn khi phải dịch những yếu tố thẩm mỹ đó. Họ phải đầu tư rất nhiều thời gian cũng như công sức để làm sao độc giả không chỉ có thể hiểu, mà có thể cảm được giá trị thẩm mỹ của tác phẩm dịch. Trong trường hợp đó, bên cạnh những kỹ năng nghiệp vụ, các dịch giả còn cần đến cả sự sáng tạo.

Vì lẽ đó, bài nghiên cứu có chủ đề **„Sáng tạo trong dịch văn học qua ví dụ dịch phẩm „Chỉ tại con chim bồ câu“**“. Lấy sự sáng tạo trong các tác phẩm dịch làm trọng tâm, bài nghiên cứu nhằm làm rõ tầm quan trọng cũng như các biểu hiện của sáng tạo trong dịch văn học. Sự sáng tạo nói chung và sáng tạo trong dịch thuật nói riêng từ lâu đã là đề tài được nhiều nhà khoa học quan tâm nghiên cứu. Tuy vậy trong bài nghiên cứu này, tôi lấy các quan điểm khoa học của Paul Kußmaul làm nền tảng. Đặc biệt, lý thuyết về bảy phương thức sáng tạo trong dịch thuật (Sieben Typen der Kreativität beim Übersetzung) được coi là xương sống xuyên suốt và định hướng cho phần thực nghiệm.

Trong phần thực nghiệm, dịch phẩm **„Chỉ tại con chim bồ câu“** được chọn làm đối tượng nghiên cứu. Dựa vào lý thuyết về bảy phương thức sáng tạo trong dịch thuật, ta xác định những từ ngữ, những câu hay thậm chí là đoạn văn mà được coi là sản phẩm của sự sáng tạo. Song thay vì phân tích tất cả, bài viết chỉ tập trung phân tích những ví dụ điển hình. Thông qua việc phân tích ví dụ, người đọc sẽ có thể hiểu hơn về vai trò và cách thức sáng tạo trong dịch thuật. Việc lấy các ví dụ làm minh họa cũng làm rõ hơn về bảy phương thức sáng tạo trong dịch thuật của Kußmaul, đồng thời giúp ta thử nghiệm tính đúng đắn của luận điểm hàn lâm này.

Bài nghiên cứu có thể được dùng làm tài liệu tham khảo cho sinh viên chuyên ngành dịch. Đối với nhiều người, sáng tạo là một phạm trù trừu tượng. Nhiều sinh viên ý thức được tầm quan trọng của sáng tạo trong dịch nhưng không biết bắt đầu từ đâu và làm như thế nào để nâng cao năng lực sáng tạo của mình. Theo quan điểm cá nhân của tôi, bảy phương thức sáng tạo trong dịch thuật của Kußmaul đã đề ra các cách thức và hướng đi khác cụ thể cho việc sáng tạo trong dịch thuật. Chính vì vậy, các sinh viên có thể dùng quan điểm của Kußmaul làm điểm tựa, làm kim chỉ nam trong quá trình học dịch và dịch.

MỤC LỤC

ZUSAMMENFASSUNG.....	2
TÓM TẮT.....	4
MỤC LỤC.....	6

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Albrecht, Jörn (1998): *Literarische Übersetzung: Geschichte, Theorie, kulturelle Wirkung*. Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft.
2. Aranda, Lucía V. (2009): *Forms of Creativity in Translation*. Cad. Cadernos de Tradução (i.e. journal), 1, (23), 23–37.
3. Bassnett, Susan (2002): *Translation Studies* (3. Auf.). New York: Routledge.
4. Batey, Mark/ Furnham, Adrian (2006): *Creativity, intelligence and personality: A critical review of the scattered literature*. Genetic, General and Social Psychology Monographs, 132, 355–429.
5. Bayer-Hohenwarter, Gerrit (2012): *Die Entwicklung translatorischer Kreativität*. Tübingen : Narr.
6. Choluj, Bozena/ Räther, Ulrich (2007): *Grenzerfahrungen literarischer Übersetzung*. Berlin: Collegium Polonicum und L.ogos.
7. Eagleton, Terry (2003): *Literary Theory: An introduction*. Großbritannien: Univ Of Minnesota Press.
8. Florin, Alexander (2010): *Fragen an Literatur: Ein kleiner Sammelband*. Berlin: Books on Demand.
9. Forstner, Martin (2005): *Bemerkungen zu Kreativität und Expertise*. Lebende Sprachen 50.3, 98-104.

10. Guilford, Joy Paul (1987): *Creativity Research: Past, Present and Future*. In Isaksen, S. G. (Ed.), *Frontiers of creativity Research: Beyond the basics*. Buffalo, NY: Bearly Limited, 33–65.
11. Isaksen, Scott G. (1995) *CPS: Linking Creativity and Problem Solving*. In Kaufmann, G., Helstrup, T., &Teigen, K. H. (1995): *Problem solving and cognitive processes: A festschrift in honour of KjellRaaheim*, 145-181.

Online: <http://www.cpsb.com/research/articles/creative-problem-solving/CPS-LinkingCandPS.html> (Zugriff am 31.12.2016)
12. Kußmaul, Paul (2000): *Kreatives Übersetzen*. Tübingen: Stauffenburg Verl.
13. Kußmaul, Paul (2010): *Verstehen und Übersetzen: ein Lehr- und Arbeitsbuch*. Tübingen: Narr.
14. Landers, Clifford E. (2001): *Literary Translation*. Great Britain: Cromwell Press.
15. MacKinnon, Donald W.(1987): *Some Critical Issues for Future Research in Creativity*. In Isaksen, S. G. (Ed.), *Frontiers of creativity Research: Beyond the basics*. Buffalo, NY: Bearly Limited, 120 – 130.
16. Markus, Veit (2000): *Verstehen und Kreativität beim Übersetzen: Englische und deutsche Muttersprachler im Vergleich*. *Lebende Sprachen* Nr.1/2000.

17. NACCCE (National Advisory Committee on Creative and Cultural Education) (1999): *All Our Futures: Creativity, Culture and Education*. London: DfES.
18. Nord, Christiane (2011): *Funktionsgerechtigkeit und Loyalität: Die Übersetzung literarischer und religiöser Texte aus funktionaler Sicht*. Berlin: Frank & Timme.
19. Redlingshofer, Michelle (2009): *Diplomarbeit „Elizabeth Georges ‚A Great Deliverance‘ - Eine Übersetzungskritik der deutschen Fassung nach dem funktionalen Modell von Margret Ammann“*

Online at: http://othes.univie.ac.at/7211/1/2009-10-06_0009637.pdf
(Heruntergeladen am 03.01.2017)
20. Reiß, Katharina (1987): *Möglichkeiten und Grenzen der Übersetzungskritik: Kategorien und Kriterien für eine sachgerechte Beurteilung von Übersetzungen*. München: Hueber.
21. Rhodes, Mel (1961): *An Analysis of Creativity*. The Phi Delta Kappan Vol. 42, No. 7 (Apr., 1961), 305-310.
22. Schmitt, Peter A. (2009): „Grenzen der Kreativität“, *Lebende Sprachen* 50.3, 104-111.
23. Steiner, George (2011): *Das Planetenmodell der kollaborativen Kreativität. Systemisch-kreatives Problemlösen für komplexe Herausforderungen*. 1. Auflage. Wiesbaden: Gabler.

24. Tymoczko, Maria (2014): *In Literary Translation: Redrawing the Boundaries*. England: Palgrave Macmillan.
25. http://www.creativitypost.com/psychology/the_four_ps_of_creativity
(Zugriff am 13.02.2017)
26. Online Wörterbücher: Duden.de